

Editorial

Arbo-dienstverlening: grote veranderingen zijn op komst

Inleiding

Staatssecretaris M. Rutte heeft aan de Sociaal Economische Raad (SER) een advies gevraagd over de verplichte deskundige ondersteuning van werkgevers bij hun arbo- en verzuim-aanpak. Deze aanvraag is om een aantal redenen gedaan:

- De aanstaande vernieuwing in de arbeidsongeschiktheidsverzekering, waarbij de werkgever een nog grotere (financiële) verantwoordelijkheid krijgt voor het verzuim in en de WAO-instroom vanuit zijn bedrijf.
- Een (groot) deel van de werkgevers heeft alleen een contract met een Arbo-dienst omdat dat een wettelijke verplichting is. Zij zijn niet erg tevreden over de huidige vorm van dienstverlening. Dit geldt in het bijzonder voor het midden- en kleinbedrijf.
- Europese regelgeving eist dat Nederland regelt dat een werkgever voor preventietaken allereerst de mogelijkheden in het eigen bedrijf beziet. Daar waar er binnen het bedrijf geen mogelijkheden zijn die goed vorm te geven, mag externe deskundigheid ingehuurd worden, bijvoorbeeld bij een Arbo-dienst.

Het SER-advies

In meerderheid wil de SER de integrale dienstverlening in stand houden, maar de bedrijven de gelegenheid bieden voor eigen alternatieve voorzieningen. Dit wordt "opting out" genoemd. De kernelementen hiervan zijn:

1. Opting out is alleen mogelijk als daarover in het bedrijf of op brancheniveau afspraken worden gemaakt. De integrale aanpak van arbo- en verzuimbeleid staan hierbij centraal.
2. Er wordt alleen procedureel getoetst of er dergelijke afspraken zijn.
3. Afspraken over opting out hebben een maximale geldigheidsduur van 5 jaar. Daarna kan een nieuwe periode ingaan.
4. Als er geen afspraken worden gemaakt geldt de huidige regeling: de wettelijke verplichting zich bij een aantal taken door een Arbo-dienst te laten ondersteunen.
5. In de wetgeving wordt een evaluatiemoment over deze herziening ingebouwd.

Met betrekking tot de borging van preventietaken in het eigen bedrijf wordt in het advies de "arbomedewerker" geïntroduceerd. De aard en het niveau van de deskundigheid van deze medewerker zal in de wet vast gelegd moeten worden. Daarnaast wordt gesteld dat de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RIE) hier ook aanwijzingen voor zou kunnen of moeten geven. Over de RIE wordt door de SER geadviseerd dat volstaan kan worden deze te laten toetsen door één deskundige in plaats van de huidige vier deskundigen. Een integrale visie, met waar nodig verwijzing naar een expert, is daarbij een randvoorwaarde.

Kanttekeningen

In de discussie die over dit SER-advies wordt gevoerd herken ik aspecten die regelmatig terugkeren. Het meest prominent daarbij is vanzelfsprekend dat "opting out" voor een enorme verschuiving in de Arbo-dienstverlening zal leiden.

Verzekeraars en reïntegratiebedrijven, maar ook nieuwe aanbieders van preventietaken en zelfstandige adviseurs zien nieuwe kansen in deze markt.

Gezien het belang dat wordt gehecht aan de integrale advisering is er ook een behoefte aan adviseurs die op een breder gebied kunnen adviseren dan alleen hun eigen vakgebied (arbeidshygiëne, veiligheidskunde of arbeid & organisatiekunde). In de wandelgangen worden de deskundigen die op deze drie gebieden kunnen adviseren al "generalisten" of "preventisten" genoemd.

Deze preventisten zouden bij uitstek geschikt zijn voor het toetsen van de (meer gecompliceerde) RIE's. In het voorstel van de SER zou die ene kerndeskundige die dat "mag" gaan doen ook de bedrijfsarts kunnen zijn.

Indien een deel van de adviseurs zich als generalist ontwikkelt, ligt het voor de hand dat er ook in toenemende mate behoefte zal zijn aan specialisten. Met name specialisten die ook in staat zijn te adviseren op het gebied van beheersmaatregelen.

Daarnaast wordt er veel gediscussieerd over de certificering. De discussie lijkt zich te ontwikkelen in de richting van de persoonscertificering. Hierbij zou een Arbo-dienst dus niet meer kunnen volstaan met het in dienst hebben van slechts één gecertificeerde deskundige voor de gehele dienst.

De discussie over de arbomedewerker roept bij een aantal oud-geïndenden een beeld op van een bepaalde groep veiligheidskundigen uit de jaren 80. Een deel van hen was gedeeltelijk arbeidsgeschikt en heeft toen 'maar' de functie veiligheidskundige gekregen, zonder daarvoor adequaat opgeleid te zijn. De kans dat dit nu ook plaats zal vinden is reëel aanwezig gezien het grotere aantal gedeeltelijk arbeidsgeschikten waar werkgevers in de nieuwe WAO verantwoordelijkheid voor blijven houden.

Samengevat. Deze voorstellen bieden talloze kansen. Maar de Arbo-dienstverlening zal op korte termijn een geheel ander aanzien krijgen, waarbij de werkgevers veel meer invloed krijgen op de manier waarop de dienstverlening geregeld is. De adviesbehoefte zal daarbij naar alle waarschijnlijkheid ook sterk gaan veranderen. Een zeer belangrijke reden voor iedere arbeidshygiënist om na te denken in welk profiel hij/zij, op termijn, het beste in past: de generalist of de specialist.

*Huib Arts,
Voorzitter NVvA*